గోలకొండ పత్రిక

102759

ప్రతి సోమ, గురువారములందు వెలువడు తెలుగు అర్ధవార జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౮ ● హైదరాబాదు దక్కన్ [illegible] తారణ సం. భాద్రపద శు ౧, [౫-౯-౧౯౪౪] గురువారము ● సంచిక 33

మిత్రబలాలు జర్మనీకి ౯౦ మైళ్లలో—

డిగోల్‌ను చంపటానికి ఫ్రెంచి ఫాసిస్టులు చేసిన నిష్ఫల ప్రయత్నం

లవాల్ పెటేన్లను జర్మను గెస్టపో నిర్బంధించింది

ఫ్రాన్సు రంగం

నిర్బంధాలు

"జర్మనీతో యుద్ధవిరామ సంధిని చేసుకున్నా నంటే నాకేమీ తెలియదు. ఫ్రాన్సును [illegible] చేయటానికి నేను ఎన్నడూ ఒప్పుకోలేదు. సార్వభౌమత్వాన్ని నిర్వర్తించాలంటే నేను దేశం విడిచి పోగూడదు. ఈ సార్వభౌమత్వాన్ని అనేకసార్లు తెలియజేశాను. అయినా మీ అధికార్లు నన్ను [illegible] బలవంతం చేశారు. ఇలా దౌర్జన్యాలు చేస్తున్నారు" అని మార్షల్ పెటేన్ హిట్లరుకు వ్రాసి పెట్టుకున్నాడు. కాని నియంతను మీరలా [illegible] నియంతలను విశ్వసించేవారికి దుర్గతులు తప్పవు!

చివరకు జర్మను గెస్టపోభటులు కట్టుదిట్టంగా వున్న [illegible] పెటేన్‌ను తోలుకపోయి [illegible] విలాలో బంధించినారు. మాజీ యుద్ధమంత్రులు [illegible] ఇదే చోట గెస్టపో [illegible] బంధించినారు. ఇంక [illegible] లవాల్ నగరాన్ని బంధించినారు. కాని ఎక్కడో తెలియదు.

హత్యా ప్రయత్నాలు

[illegible]

ప్రతిఘటన [illegible] ౧౨౦ మైళ్ళ దూరంలో వున్న [illegible]

[illegible]

బరారంగం

[illegible]

గరవ సైన్యం టిడ్డం రోడ్డులో ౪౦ మైళ్ళ ప్రదేశాన్ని ఆక్రమించుకొన్నది. అయినా వాతావరణం అనుకూలంగా లేనందువల్ల భూతల చర్యలు అనుకున్నంత తీవ్రంగా సాగటంలేదు. విమానాలు మాత్రం పనిచేస్తూనే వున్నవి.

రష్యారంగం

గలాట్జు బుఖారెస్టుకు ౧౩౦ మైళ్ళదూరంలో వుంది. ఇది మహత్వపూర్ణ కేంద్రం. దీన్ని రష్యనులు వశపరచుకున్నారని స్టాలిన్ ప్రకటించినాడు. దీనివల్ల రుమేనియాలో ప్రవేశించటానికి రష్యనులకు అనువైన మార్గం లభించింది.

జనరల్ మిలినో విస్కీ దళాలు రుమేనియాలోని ముఖ్య [illegible] రామ్నికుల్-సరత్-అను నగరాన్ని వశపరచుకున్నవి.

మూడవ యుక్రేన్ రంగంలో సుమారు ౧౫ వేల జర్మన్ సైనికులు, పట్టుబడ్డారనీ— ముగ్గురు సేనానాయకులు చనిపోయినారనీ తెలుస్తూవున్నది.

బుఖారెస్టు విముక్తి

మూడు రోజులలోని జర్మనులు నిరాయుధులుగా చేయబడ్డారు. మరికొందరు రుమేనియా సైనికులచే పట్టుబడ్డారు. జర్మనులపై రుమేనియా సైనికులు జరిపిన యుద్ధంలో [illegible] బుఖారెస్టు నగరము విముక్తి పొందింది. అయితే జర్మను విమానదాడి జరుగవచ్చు బుఖారెస్టు రేడియో ప్రకటించింది.

రెక్కల బాంబులు

రెక్కల బాంబుల ప్రయోగం ఇంగ్లాండుమీద మొదలైనప్పటినుంచి మొన్నటి పెద్దవిరామం దగ్గరికి అంటే [illegible] తర్వాత తిరిగి ఆగస్టు నాడు ప్రొద్దున్న ప్రయోగం ప్రారంభమైంది కాని నష్టమేమంత ఎక్కువ కాలేదని తెలుస్తూ యున్నది.

యుద్ధం మొదలైన తర్వాత నాలుగు సంవత్సరాలలో బ్రిటిష్ ప్రజలు సుమారు [illegible] చనిపోయినారని నేటికి అసంఖ్య గంటలవరకు వచ్చిందని అయినా [illegible] నివాసులు రెక్కల బాంబులు దాటికి [illegible] అనుకుంటూ వున్నారు

అఖిలభారత కాపుసంఘము

(స్వ వి) [illegible]

[illegible] సికింద్రాబాదులోని కాపుసంఘము భవనమునందు పైసంఘపు సాధారణ సమావేశమైనది. ఆ దినము నియమావళిపైన చర్చ జరిగి తుదకు అంగీకరింపబడెను. పై సంఘపు వారసత్వంలో చేయుటకు నిర్ణయించబడినది ఈ సంఘమునకు మూలపురుషులైన శ్రీయుతులు పెద్దిరెడ్డి [illegible] అమితము రాజభక్తి [illegible]

గాంధీజిన్నా సమావేశం

జిన్నా ఆరోగ్యం బాగానే వున్నదనీ, సెప్టెంబరు మొదటి వారంలో మహాత్ముని కలుసుకోగలడనీ తెలుస్తూ వున్నది, సమావేశాన్నిగూర్చి జిన్నా మహాత్మునికి లేఖ వ్రాసినట్లు యునైటెడ్ ప్రెస్ వార్త తెలుపుతూవున్నది.

కృ. దే. ఆంధ్రభాషానిలయం

హైదరాబాదులోని [illegible] నిలయములో [illegible] తేదీలలో శుక్ర, శని, ఆదివారాలలో ప్రతిదినం సాయంకాలం [illegible] ఉపన్యాసాలు సంగీతం జరుగును. [illegible] సత్యనారాయణమూర్తి సాధు శ్రీనివాసశాస్త్రి [illegible] [illegible] అధ్యక్షులుగా [illegible]

మ. మ. వ. నిజాం ప్రభువుగారి పట్టాభిషేక దినోత్సవము

[illegible]

మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారం

[illegible]

గోలకొండపత్రిక

తారణ సం॥ భాద్రపద శు ౧౨ గురువారము

క్రొత్తపన్నులు:- క్రొత్తమార్పులు.

మా. ఘ. వ నిజాం ప్రభువుగారి పట్టాభిషేకదినము హైదరాబాదు రాష్ట్రములో సెలవుదినము. ఉత్సవదినం. ఆనాడు హైదరాబాదు నగరములో సభజరుగును. గత అటివారమునాడు నగరములో సభచేసి అందు మన మహామాత్యులుగారు మాట్లాడిరి మాటల సందర్భములో వారు యుద్ధానంతరము రాష్ట్రములో జేయనున్న మార్పులనుగూర్చి ప్రసంగించిరి.

యుద్ధానంతరము మన సంస్థానంలో చాలాచాలా మార్పులు కానున్నవని ప్రభుత్వమువారు నాటి నాటి కంటున్నారు. అది చాలాసంతోషం కలిగిస్తుంది. ఏ మేమి చేస్తారో వివరాలతోసహా ప్రజలకు తెలిపితే మరీ బాగావుంటుందని మేము రెండు మూడు మార్లు వ్రాసినాము. ప్రజాభిప్రాయము ఇంత గొప్పమార్పులపై కనుగొనుట అవసరముకాదంటారా? కాదంటే ఇక జవాబు లేదు. అవునంటే ఎదుకు ప్రకటించరని ప్రశ్నించుచున్నాము.

మన మహామాత్యులుగారు మొన్న చెప్పిన విషయాలలో కొన్ని సూచనలు కలవు. వృత్తివిద్యను ఇకముందు ప్రవేశపెట్టుదున్నారట. కొన్ని సంవత్సరాలక్రిందు అబట్ అనే ఇంగ్లీషు పండితుని పిలిపించి కొన్ని వేలిచ్చి మన సంస్థానానికి అవసరమగు వృత్తివిద్యయొక్క ప్రణాళికను సిద్ధముచేయించి ముద్రించిరి దానినే యిప్పుడు జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొంటున్నారన్నమాట. అప్పటికీ యిప్పటికీ కాలం మారింది. యుద్ధానంతరం యింకా యేమిమారునో. కావున మళ్ళీ అబట్టుగారిని పిలిపించితే బాగుంటుందేమో? వృత్తివిద్యలవల్ల మనమేమి సాధింపగలమో తెలుపవలెను. ఫిట్టర్లు, ఫైర్మెనులు, -లేత్ పనివారు, రిపేర్లు సిద్ధముచేయుట ప్రధానము కాదు నిజముగా మనరాష్ట్రములో గొప్ప ఎర్రిశమలను స్థాపించుట్లు చూడవలెను వాటిలోనికి గట్టిమెకానికులను సిద్ధముచేయవలెను. మనము నేటివరకు బయటివారిని పిలిపించి వేలకొలది ఇచ్చి వారిసహాయమందేవారమై పోయినాము రివిన్యూ అధికారులు, పన్నుల అధికారులు, ౦౦ బాలు నిరోధించే విద్యాశిక్షాధికారులు మన తెలుగు కన్నడ శాసనాలను చదివేవారు ఇంకే మహారాష్ట్రులంటే అచ్చువేసేవారు బయటివారే కావలెను- తెల్గురలే మనశాసనాలు బాగా చదువుతారట. ఇట్టి ఆచారమెప్పుడు తొలగునో? ముల్కీలకు నిజమైన అభివృద్ధి యెప్పుడు కలుగునో? కావున యుద్ధానంతర ప్రణాళికలలో ముల్కీలను సిద్ధించేసే ప్రణాళిక మొట్టమొదటిదిగా ఉండవలెను

పల్లెలలోకూడా గ్రంధాలయములు పెట్టుతారట ఇది అనుకొనంటి గొప్ప కార్యమన్నమాట" పల్లె పుస్తకాలయాలు అవసరమే. ఆపల్లెవారు చదివే భాషలోనే గ్రంధాలు ఆ పల్లెపుస్తకాలయములో ఉండవచ్చుననీ నవచ్చును కదా! అయితే ఒకచిన్న సందేహం పల్లెలలో చదివినవారు సుక్షేమముగా ఉన్నారా? ఇక అపుస్తకాలయాలు.

మన విద్యావ్యాప్తి ఇప్పటి నత్తనడక (Snail slow) పోతే పల్లెపుస్తకాలయాలు నష్టదాయకాలగును "గ్రంధాలయములపైన ఒక పోలీసుకన్ను ఉండవలెను." అని రహస్యంగా పూర్వంలో హోంసెక్రటరీ కచ్చేరివారిచ్చిన ఆజ్ఞ ఇంకా ఉపసంహృతముకాలేదే! ప్రతి పల్లెలో పుస్తకాలయాలువస్తే పోలీసు కగ్రహకూడా వాటివెనుకనే వెళ్లొచ్చుని పోవుకదా' విద్యావ్యాప్తి బాగా సాగి సాములని అన్నారు మన మహామాత్య శేఖరులు. ఎంతవరకు ప్రజల మాతృభాషలో విద్య చెప్పించరో అంతవరకు విద్యావ్యాప్తినత్తగుల్ల నడకతో నేఉండును. అంతవరకు ద్రవ్యనష్టియే కలుగును అని మళ్ళీ అంటున్నాము.

పది గ్రామాలకొక వైద్యాలయం పెట్టుతామన్నారు. ఇదికూడా చాలా గొప్పమార్పు. వైద్యాలయములకన్న ఏక్కువగా రోగాలనిరోధకులను ఏర్పాటుచేయుదుము అని అన్నారు- ఇది కూడా మంచిమాటయే. పాశ్చాత్య వైద్యము మన బిదలకు అందుబాటులోలేదు. ఆసుపత్రులలోని పరిస్థితులు తృప్తికరముగాలేవు. అవి విశేషముగా ధనికులకే పనికివచ్చునవై యున్నవని దేశములో ఏపల్లెవాన్ని అయినా అడుగండి చెప్పగలడు. యునానీ అంటే జనులకు అభిమానం ఆయుర్వేదమంటే ప్రభుత్వాని కభిమానంలేదు- ఏదోఆందోళనలు చేస్తున్నారుకదా అని కొన్నివేలు ఆయుర్వేదానికి బిచ్చముపెట్టుచున్నారు హోమియోపాతిక (Homeopathy) మందులకుపుర్యాకాలము రాలేదు! ఇది మన పరిస్థితి-

ఇంకా ఇట్లాంటి ప్రణాళికలు విశేషముగా సిద్ధముచేయుబడుచున్నవి అని మన మహామాత్యపుంగవులు సెలవిచ్చినారు. అయితే ఇంతపనికిగాను ఎంత పైకము పట్టును ఏటేట ౨౦ కోట్లు పట్టును అని చెప్పినారు. అందరమున్నూ ఊపిరి బిగబట్టుకొను మనరాష్ట్రాదాయ మిప్పుడు భోగానుపన్నుతో, అధిక లాభాలపన్నుతో, త్రాగుబోతుల పన్నుతో ౧౦ కోట్లమాత్రమే'౨౦ కోట్లు ఏటేటవ్వయమైతే గొక్కట్లు? అనిపన్నులు ఎక్కువ చేస్తారు అని శ్రీ పధ్యాన శేఖరులన్నారు ఇంత వరకు ఈ రాష్ట్రములో అనాదిగుంది రైతులే పన్నుల భారమంతా భరించినారు ఆనాడు పన్ను లేకనే పోయెను అబ్కారీపన్ను ఇప్పుడు ౭ కోట్లువరకు పెరిగినదని వింటున్నాము ఇది యిదచరిత్రలో అపూర్వమనుట్లు "ఏలెన అవకాశమువున్న వారము రెన్నిందు? అని మా. ఘ. వ నిజాం ప్రభువరేణ్యులుంగారు సెలవిచ్చిరని సగంఖరారీ ఖాయిన మితపానం కచ్చేరి ఎవుడుగా ఒకదినుడ్వక్రమ, గేస్తున్నారు. ఇంకొదిక్కు ఆ ఖరీ ఆదాయం రెండుతు పెరిగింది కదా బడి వరకు. లైసెన్సుందువరకు, ఇరందులు మందులు, సూరామరీరా భాగానకము, బు హ్మ జేవుడుకాక, అల్లానాసి, వచ్చి ప్రజకు బోధచేసినాసరే యెవరున్నూ వారి మాటలువినరని ద్యోతకమవుతుంది. ఈ విధముగా మనరాష్ట్రములో పన్నుల వృద్ధికలను రైతులు ఈ ౫౦ పండ్లనుండి అయ్యా మాపన్నులభారము చాలాకలదు తగ్గించండని మొరపెట్టుకుంటూనే ఉన్నారు కానిఎవరువిన్నారు? రైతులవి దొంగ మొరలా అంటే సర్కారువారికి లక్షలు బాకీపడగా సర్కారువారు నాటిని వసూలుచేయలేక (మాఫీ)పరిహారం ఇచ్చివేసిరి.అను కంపెనీయులగు (మర్హూం) సర్ అక్బర్ హైదరీగారే "ఎక్కువగా పన్నుల భారము వహించేవారి మీదనే రైతుల భారము కాస్త మోపుదుము" అని శాసనసభలో చెప్పియుండిరి కాస్త రైతుల పైగపన్నులను తగ్గించవలెనని ఒకదిక్కు కోరుతుంటే ముందు క్రొత్త పన్నులు వేస్తామటున్నారు. రైతులకు క్రొత్త పన్నులైనా వేయరు లేదాయ గుత్తలిస్తేయున్నం తనచుంచురు ని తగ్గించరని తోస్తున్నది ప్రభుత్వమువారు చేసిపోయి రైతులను కనికరించవలెను యుద్ధమూలాన రైతులు బలిసిపోయారని అనుకొన్నారేమో? ధాన్యాగారాణం, ధాన్యాసకర్ కంట్రోలు, లైసెన్సులు, వాటివెనువెంట వచ్చిన శాసనములుగ న్యాగుపపన్నియు రైతులకు నష్టాలు కలిగించినవి. మాత్రము సూచించి వదలుచున్నాము క్రొత్త పన్నులెవ్వరెవ్వరిమీద విడుదుర పడునో చూడవలసియున్నది.

శ్రీజగద్గురు పట్టాభిషేక మహోత్సవాహ్వానపత్రిక

శ్రీమజ్జగద్గురు పంచాచార్య శివాచార్య మహాస్వాములవారు నానన లింగాగ్రహగుటుకు పూర్వము నొక్కీన ఆసతి (విల్లు) ననుసరించి శ్రీమ ద్రంభాపురి వీరసింహాసనాధీశ్వర శ్రీమజ్జగద్గురు శివానందరాజ దేశికేంద్ర శివాచార్య మహాస్వాములవారి అమృతహస్తముతో ఈఆశ్వయుజశుద్ధ విజయదశమి (౨౭ ౯-౧౯౪౪) మధ్యాహ్నము (౧ ౨౦, ౧-౫౦) సుముహూర్తము నందు వేదశాస్త్రసాహిత్య విశారద ధర్మాచార్యవిద్యానిధి విద్యారత్నాది పదవీ భూషితులను, సిరిగాదాను వీరశైవ గురుకులాది సంస్థాపకులును, సుప్రసిద్ధులును అగు

శ్రీ పండిత చిదిరేమఠాధ్యక్షు వీరభద్రశర్మశాస్త్రిగారికి

శ్రీకాశీపీఠమున నూతన జగద్గురు పట్టాభిషేక మహోత్సవము మహావైభవముగా జరగేను ఈ మహోత్సవముసకు భారతఖండము నానా భాగములనుండి అనేకులు స్వాములు విద్వాంసులు ప్రముఖులు భక్తమాహేశ్వరులు ఆగమింతురు.

సూచన:—మహాసన్నిధికి అర్పించు కానుకలు, వెండిబంగారము, పూజాసామగ్రి, స్తోత్రము కవిత పంపదలగు వస్తువులను ఏనిమిది దినములు ముందే (జిల్లాకు పోస్టు కో వరకు) పంపవలెను ఆయావస్తువులమీద తమ పూర్తి విలాసము వ్రాసియుండవలెను. వచ్చువారు తమకేమైనా ప్రత్యేకముగా కావలసిన ఏర్పాటులకు తెల్పవలెను. విజయదశమినాటికి ఇచ్చోటికివచ్చేవారు బాగుగా నాంవగలరు.

శ్రీజగద్గురు విశ్వారాధ్య సింహాసనము జంగమవాడి మరము బనారస్ సిటీ | ఇట్లు శ్రీధ్ దేయుడు రామచంద్ర పవార్ వ్యాధికారి

హైదరాబాదు రేడియో తెలుగు కార్యక్రమం

౧ సెప్టెంబరు ౪౪ నుండి ౧౫-౯-౪౪ వరకు పతిరోజూ తెలుగులో వార్తలు

మంగళవారం ౫వ మెహర్ ౧౩౫౩ ఫ సాయంత్రం ౫-౪౫ నుండి ౬-౧౫ వరకు

గద్యంలో జ్ఞానాభివృద్ధి— రాజాపోచు సుబ్బారావుగారు కావ్యగానం శనివారం ౯వ మెహర్ ౧౩౫౩ ఫ సాయంత్రం ౫-౪౫ నుండి ౬-౧౫ వరకు

స్వీయచరిత్ర రచనాకళ— సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారు మంగళవారం ౩ మెహర్ ౧౩౫౩ ఫ సాయంత్రం ౫-౪౫ నుండి ౬-౧౫ వరకు

ప్రజాస్వామిక నిర్మాణ— బోరకపి శంకరనారాయణరావుగారు

ఉర్దూ రాష్ట్రభాషయగునా?

తే ౨౨-౭ ౪౪తేదిన హైదరాబాదులో జరిగిన ఉర్దూకాన్ఫరెన్సునందు శేపపోని అధికృత ఉర్దూకకల్పించబడి వి. ఛతారీ నవాబ్, బెర్నీయిండలగు వారి ప్రకృత్యములను సమర్థించుచు స్వభావకంది విధముగ ప్రసంగించిరి,—

(౧) ఉర్దూ హిందూదేశపు వాడుకభాషయని ఎల్లప్రధమము నానకమ్ముకము, ఉర్దూ ౭౨ తెగయొక్క భావభాష. అతిముస్లింలకు ఎంతో హిందువులకుకూడ అంతే ౩ నాకు ఉర్దూయేయా విశ్వవిన్యాసముచు దానిబోధనా భాషవలన చాల శ్రద్ధకలిగెడి. ఈ విధముగనే ఎక్కువ విశ్వవిద్యాలయములు తెలిపిన పరదేశములందు వంయితము ఉర్దూను వ్యాపింపచేయవచ్చును,ర హిందూముస్లిం సఖ్యతకు ఉర్దూ సామాన్యభాష (౨౪ ౭-౪౪ భా)

సర్ సప్రూగారు హిందూదేశములోని ఉర్దూ స్థితిగతులను తెలిపి విషయమును తెలుసుకొనిన కవికవ్యము స్వత గాంధిజీ భాషాపట్టి ఉర్దూ ప్రశంసేయమ లేక అనుభవానుపట్టి ౧౯౨౭ నుండి హిందీమాట్లాడేవారిమాత్రమే ఉర్దూను మాట్లాడుచున్నారు చదువుకున్న వారిలో ఉర్దూ ౧౦౦కి రమ్యరము తెలుసును కారవ ౧౯౩౧ ఇతరభాష ముఖ్యముగా హిందీ తెలిసినవారు సప్రూగారు వివరించారు... రకపుల్లో ఉర్దూ పాలాశిద్ధి మాత్రమేయున్నది ౧౯౩౧ జనాభా నూపోయిండి టు తెలియదిరి వాను చెప్పిన "౨౦ సంవత్సరాలయ్యేవ హిందీ ప్రచారము మూలపడిపోగిన్నది. ఇప్పుడు ౨౦౦౪ వార్తాపత్రికలలో ౧౩౫ పెద్దవాటికే మాత్రమే ౧౫,౦౦౦ ప్రచురింపబడుచున్నవి. కాని ౧౯౨౭లో ౭౨ ౦౦ మాత్రమయుండెను. కాని ౧౯౩౧లో ౧౯,౦౦ ప్రచురణయున్న పెద్ద ఉర్దూపత్రికలు ౧౯౩౦లో కూడ ౨౫,౦౦ మాత్రమే యున్నవి,

కట్టకడపటిదగు భాషాపరిశారముకూడా హిందీ ఉర్దూల విస్మృతి ౭౦:౧౭ మాత్రమే.

యం, పి. విద్యాశాఖ మంత్రి ౧౯౩౭ నవంబరులో చెప్పిన ప్రకారముహిందీ మాతృభాషగా గల విద్యార్థులు ౨౮,౦౦౦౪ కాని ఉర్దూమాతృభాషగా గలవారు ౧౯,౦౦౪ మాత్రమే యుండిరి హైదరాబాదులోకూడా ఉర్దూ ముస్లిం జనాభాకు తెలిసినట్టుగా లేదు ౧౯౨౭ లెక్కల అంకెల్లోవరకు ౬౮ మాత్రమే, ఉర్దూకవులు అనేకులు ఇట్టి మాత్రమే హిందువులు ౫౮ గుడి ఉర్దూకవిగ్రంథకర్తలలో ౮ మాత్రమే హిందువులు అగుట, అజ్మీరు విశ్వవిద్యాలయమునకు పాఠ్యగ్రంథములుగ రెకోమ్మెండుచేసిన ౩౩ ఉర్దూ పుస్తకములలో ౭ మాత్రమే హిందువులచే వ్రాయబడినవి తుదకు హైదరాబాదు ఉర్దూకాంగ్రెసుకు పిలవబడిన జానుండి పెద్దమనుష్యులలో సప్రూ) ఒక్కడే హిందువు,

ఈ యుదుమునందు కనుపించిన ఉర్దూముస్లిములకు హిందువులకు కూడా అదే అని చెప్పుట అదరహితమని తెలియుచున్నది, అంతేగాక హిందీరచయితలలో ముస్లిములు, ఉర్దూ రచయితలలో హిందువులకన్న ఎక్కువమంది యున్నారని చూపవచ్చును,

ఉర్దూ ప్రధానభాషగాగల ఉస్మానియా యూనివర్సిటీగల హైదరాబాదు సంస్థానములో చదువుకొన్నవారిసంఖ్యఅత్యల్పము గతినంవత్సరములో ముస్లిములలో విద్య ౧౦౦కి ౧౯౩౧ నుండి ౭ వరకు హిందువులలో ౧౯ నుండి ౩౩ వరకు మాత్రమే పెరిగినది

యుతకు హైదరాబాదు వాసియైన గులాం సహాయ్యకు గూడ హైదరాబాదులో విద్యాదేశములోని ఇతరభాగములతో పోల్చిచూచిన చాల అసంతృప్తిగాయున్నదని నుడివిరి కావున ఉర్దూ ప్రధాన భాషగా చేయుటవలనయున్న (సప్రూ) గారివాదన హిందువులలో విద్యను నాశనముచేయుటకు తప్పమరి మరి పనికిరాదు.

౧౯౧౬ జనాభాలెక్కలన ఉర్దూ మాతృభాషగ చదువుకొన్నవారు లేరనేలేరని చెప్పవచ్చును కాని ఇంగ్లీషు మొత్తము చదువుకొనినవారు ౧౦౦కి ౭గురు ఉర్దూను మాతృభాషగ చదువుకొనిరి దీని బలము హిందూ ముస్లిం చీలిక వల్లదే ఎక్కువగుటచేత దక్షిణ బెవన్ ద్దిఖాన్ గారుకూడా ఉస్మానియాయూనివర్సిటీ దక్షిణాపథము ఈ కలవిధముగ చెప్పిరి హిందూ ముస్లిం ఐక్యత సాధించుటకు యిదొకటి గమ్యస్థానమే అసంభవమైన స్వప్నమగా కాంగ్రెసు వెళ్లిరి:- గాంధిగారు సరోజినీదేవికి "హైదరాబాదువారు కాంగ్రెసుకు నీవు నా దేశము అని ప్రజకోరు సరోజినీదేవి సిసలైన చరిత్రను జాతీయవాదమరి ఉర్దూను ఎరుగుగ వ్రాణి ఆమె ఢిల్లీలో ఉరుదు ఇస్లాం జబ్బుగా యున్నట్లుగా అందరు పరుపుని చేయవలసినదని పార్థించిగలదు కాని మూర్జానమ్ల హిందుస్థానికే సాధ్యగాయని చన్నద్గతికి ఉపభాషగా గా మాట్లాడ తేను.

మ.ఘ.వ.శ్రీనిజాంప్రభువుగారి ఫర్మాన్

౧౫ అగస్టు ౧౯౪౪ నాడు శ్రీనిజాం ప్రభువుగారు ప్రత్యేకజరీదా యందీ క్రింది ఆజ్ఞ ప్రకటించినారు.

"శ్రీ సేఠ యత్తుల్లాలా గారి జేష్ఠపుత్రుడగు హిజ్ హైనెస్ యువరాజా అజం ప్రస్తుతము హిజ్ హైనెస్ నవాబ్ జంగ్ అని బిరుదువహించినారు (శ్రీ సేఠ వలియుద్దౌలా గారి అల్లుడు) రాజ్యతంత్రమునందు శిక్ష యుతుపొందుట పూర్తియైనద్వారా కనుక నేను ఆతనిని ఖుర్షీద్ జాహీ పాయెగాకు ఆమీరుగా నియమించుట అవసరమని తలంచుచున్నాను. కనుక ఆతను ప్రస్తుత పాయెగా కమిటీవారి సహకారముతో పని చేయుచూవలెను. కాని మూడు సం॥లపై పరమ్యుహాంగా నైయున్న కర్ ఆకీల్ జంగ్ యొక్క ప్రధాన కర్త చేతను యథాప్రకారముగానే యుండగలదు."

రసాయన రహస్యములు

పండ్లపోటుకు మందు

పెరాఫిన్ మైనము	౭౫ గ్రైనులు
బర్గండి పిచ్ (Burgundy Pitch)	౭౦ గ్రైనులు
లవంగాల ఆరక	౨ చుక్కలు
క్రియోసోట్	౧౫ చుక్కలు

మైనము, బర్గండిపిచ్ లను కరిగించి కొంచెము చల్లగా వుండగా లవంగాల ఆరక క్రియోసోట్ ఆరకులను కలుపవలెను బాగుగా కలిసినతర్వాత చిన్నచిన్న మాత్రలుగా చేసి కాగితములో చుట్టి జాగ్రత్తగా నిల్వచేసుకొని పండ్లు పోటుగావున్నప్పుడు పటిమీద పెట్టి నొక్కిన, నొప్పి వెంటనే తగ్గును.

కోడిగ్రుడ్లను నిల్వచేయుట

ఒకభాగము సోడియం సిలికేట్ ను తీసుకొని, ౯ భాగములు చన్నీటిలో కలుపవలయును. కోడిగ్రుడ్లు ఒక బాల్చాలోగాని ఒక పెనల్పుమూకి పీపాలోగాని వేసి గ్రుడ్లు మునుగువరకు పైన చెప్పిన ద్రావకము పోసి వుంచవలెను, ఒకసంవత్సరము నిల్వవుంచినను గ్రుడ్లు పాడుకాకుండ నవక్రొత్తగా నుండును.

త్రుప్పు పట్టకుండాను త్రుప్పువదలడానికి

౫ భాగములు వేసలైను తీసుకొని ఒకపింగాణీ గిన్నెలో కరిగించి ౫ భాగములు బాగా పొడిచేసిన ప్యూమిస్ రాయి (Pumice Stone) బాగుగా కలుపవలెను తర్వాత చల్లారినతర్వాత పొటాషియమ్ యాసిడ్ ఆక్సలేట్ (Acid Oxalate of Potassium or Sorrel Salt) అర్ధభాగముబాగా మెత్తగా చూర్ణముచేసి పైరెంటితో కలుపవలయును. తుదకు వచ్చిన మెత్తని పదార్థమును త్రుప్పుపట్టిన చోట రుద్దినచో త్రుప్పు పూడిపోవుటయేగాక మరల పట్టకుండ కాపాడబడును.

(కృషి నుండి)

రత్న పరిశ్రమ

హైదరాబాదు రాష్ట్రము పూర్వమునుండి రత్నములకు ప్రసిద్ధికెక్కినది- ఇప్పుడుకూడ గొలకొండ, సుల్తానాబాదు జిల్లాలలో యీ పరిశ్రమ కనపడుచున్నదని తెలుసుకొని శ్రీనిజాం ప్రభుత్వమువారు రూ ౨,౦౦౦ ల వ్యయముతో త్రివర్ష ప్రణాళిక నొకదానినితయారుచేసి రాష్ట్రమునందీ పరిశ్రమాభివృద్ధికి తీసుకొని గావలసినచర్యలను చేయుచున్నారు.

... ...

మా. ఘ. వ. నిజాం ప్రభువువారు, ప్రభుత్వమువారి సిఫారసును సంగీకరించి నిజాంరాష్ట్రమునందు పారిశ్రామిక, రసాయనిక పరిశోధనల కేంద్ర సంస్థ (Central Laboratory for Industrial & Scintific Research) ను స్థాపించుటకు అజ్ఞనిచ్చినారు, డీ.కీ ఉస్మానియా విద్యాపీఠమునందలి డా॥ ముజఫరుద్దీన ఖురేషీగారు డైరెక్టరుగాను, హిజ్ప్రేస్ జెర్బి ఛత్తారిసాహెబ్ గారి అధ్యక్షతన పాలకవర్గము నేర్పాటు చేయుదురు పరిశ్రమలకు రాష్ట్రముకు వారిజ్యామిక వ్యాపారముల అభివృద్ధికై కృషి సల్పును

నేను సంపాదించిన ఇరువదిముస్లిం రచయితలలోని ప్రాయము ప్రకారం హిందీ ఉర్దూల్లోమైన స్వదేశీ భాష ఇతిరములందు మరి పురాతనమైనది వ్యాకరణ మాట్లాడుటకు సుభమైనభాష ఇంత సుందరమైనదియు లేదు (కేసరినుండి)

...సులకు

[illegible]

లోకమోటివ్ బాయిలర్లు ఇండియాలో తయారు

[illegible]

అత్రాఫ్‌బల్దా బాగాతుజిల్లా ఆంధ్రమహాసభ జిల్లాకమిటీ సమావేశము

చేబిపగరము, ౩౧-౧౦-౪౩

కార్యకారిణి సభ్యుల ఎన్నిక

రావి నారాయణరెడ్డిగారు అధ్యక్షులు

క. మదన్మోహనుగారు ఉపాధ్యక్షులు

బి. రంగారావుగారు కార్యదర్శి

కె. కోదండ రాంరెడ్డిగారు సహ కార్యదర్శి

చామల రామయ్యగారు కోశాధ్యక్షులు

మరికొందరు సభ్యులు ఎన్నుకొనబడిరి

అధికాహారోత్పత్తి (ప్రభుత్వ ప్రకటన)

అధికాహారోత్పత్తి విషయములో ప్రభుత్వము వారు ఈమధ్య ప్రకటించిన చార్టు సూచన ఈ జిల్లాలోని భూములన్నిటిని బట్టియు పాటుచేయుటకు కొందలగు వ్యవసాయవిధానము ననుసరించియు. కాలము సెలిపైకి వచ్చినకర్వాత ఆజ్ఞలను ప్రసారించుటవలనను, ఈ ఆజ్ఞలు క్రింది అధికారుల ద్వారా ప్రజలవరకు చేయుటకు చాలా ఆలస్యము జరిగినది కాబట్టియు ఈ సంవత్సరము నిర్బంధముగ [illegible]

ఆహారసమస్య

[illegible]

శ్రీ గణపతి ఔషధాలయ

చేబ్రోలు, గుంటూరు జిల్లా — బ్రాంచి-చీరాల,

శాస్త్రోక్తముగాను, నమ్మకముగాను, అనుభవపూర్వకము గాను తయారు చేయబడిన, సమస్త ఆయుర్వేదౌషధములు విక్రయమునకు, మానవ్ల సిద్ధముగా నున్నవి [illegible] ప్రతి వూరికి ఏజంట్లు కావలయును.

వివరములకు కేటలాగ్ వ్రాయుడు.

డా॥ పూట్ల పాపయ్య

శ్రీగణపతి ఔషధాలయం, చేబ్రోలు గుంటూరుజిల్లా — బ్రాంచి—చీరాల

ప్రాణనాథ ఫార్మసీ

ప్రదర-సుధారిణి (స్త్రీలకు కర్ర[illegible]) ఈమందు యెటువంటి తెలుపు, ఎరుపు, పచ్చని ప్రదర సంబంధములకును [illegible]. నూతనమే కాక పురాతనవ్యాధినికూడ గ్యారంటీగ కుదుర్చును. ఈమందును ఒక సారివాడిన విశేషగుణము తెలియగలదు. వెల రూ. 2-8-0

పుష్టి సుధా చూర్ణము మూత్రములో లేక స్వప్నములో వీర్యము పోవుచున్నచో నీచూర్ణము దానిని కట్టిపరచి శక్తి కలుగజేయును. ఎటువంటి పలచని ధాతువునుకూడ కుదిర్చి గట్టిగా జేయును. సంభోగ సామర్థ్యము లేనివారికి యిది అమృతమువంటిది. వెల రూ. 2-8-0

సోజాక్ శత్రు సగరోగమను భయంకరవ్యాధి దేహమును చెరిపి మూత్రములో మంట ఎరుపు తెలుపుకగలను గ్యారంటీగా బాగుచేయబడును. వెల రూ 2-8-0

ఏజంట్లకు మందులకు యీ క్రింది అడ్రసుకు వ్రాయండి. వీరిమందులు అన్నిచోట్ల దొరుకును

సోల్ ఏజంట్లు—

నలినీకాంత్ అండ్ బ్రదర్సు

31/39 పాతజెయిలురోడ్డు, సికింద్రాబాదు - దక్కన్.

ఏజంట్లు—కె. పుల్లయ్య, యం. రాములు, మహబూబునగరము

[illegible]

ఘనపురం ౧౫-౧౧-౪౩

గోలకొండ పత్రిక సంపాదకులుగారికి వందనములు

అయ్యా!

మీపత్రికా ముఖమున ప్రకటించుటకు ౧౧ నెల నాడు స్థానిక ఆహారపరిస్థితుల గురించి ప్రకటన పంపియుంటిని. నాటినుండి ఘనపురం ప్రాంతాలలోని ఆహార పరిస్థితులు చాలాక్లిష్టరూపము దాల్చినవి. [illegible] ఇంతవరకు స్టోరులలోకి ఇదివరకు రాలేదు.

గిర్దావరుగారు ఆహారపరిస్థితుల జూచుచు ఏమి బాధ్యత లేనట్టు చల్లగా కూర్చుంటున్నాడు. ప్రజలలో ఆ దోషన అసమ్మతి కలుగుచున్నది. తొందరగా పరిష్కారము చేయుటకు ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నాము. ఇట్లు

పెండ్యాల రామానుజరావు

ఆంధ్రమహాసభ కార్యదర్శి, వరంగల్ తాలూకా

సింప్లెక్సు

GENUINE DOUBLE BOILED LINSEED OIL BOMBAY

అన్నిచోట్ల అమ్మబడును—

[illegible] ఆయిల్, [illegible] పెయింట్లు, [illegible]

సోల్ ఏజంట్లు—

నేషనల్ ట్రేడింగ్ ఏజన్సీస్

[illegible] సికింద్రాబాదు

[illegible] 1427

స్త్రీలకు ఆరోగ్యమును సౌఖ్యజీవనమును

కలిగించును

ముట్టుకట్లు, గర్భపాతం, కడుపునొప్పి, [illegible], హిస్టీరియాను, [illegible], శ్వేతప్రదర [illegible] రోగ నివారిణి

శాంతిఅశోక

దొరకు చోట్లు:

గుజరాత్ స్టోర్సు, సుల్తానుబజారు యింకా యితర దుకాణములు

రఘునాథ్‌మల్ బ్యాంకర్

ఆబిడ్‌రోడు హైద్రాబాదు- దక్కన్.

అన్ని రకముల బ్యాంకు వ్యవహారములు సరసమగు పద్ధతులలో జరుపబడును.

బ్రాంచీలు—

జేమ్సుస్ట్రీటు సికింద్రాబాదు.

[illegible] హైద్రాబాదు. దక్కన్

ఈ లక్షణములు నీకున్నవా?

౧. [illegible]

౨. [illegible]

౩. [illegible]

౪. [illegible]

౫. కండ్లు స్వచ్ఛముగాను, నిర్మలముగాను, ఎఱ్ఱని జీరలు [illegible] ఉండవలయును.

౬. కని [illegible] దృష్టిమాంద్యము లేక, [illegible] ప్రకాశము కలిగి యుండవలయును.

౭. కనుబొమ్మలు, కనురెప్పలు, ఉబ్బి యుండ కూడదు.

౮. [illegible]

౯. [illegible]

౧౦. [illegible]

౧౧. [illegible]

౧౨. [illegible]

౧౩. [illegible]

౧౪. [illegible]

౧౫. [illegible]

౧౬. [illegible]

౧౭. [illegible]

౧౮. [illegible]

౧౯. [illegible]

౨౦. [illegible]

౨౧. [illegible]

౨౨. [illegible]

౨౩. [illegible]

౨౪. [illegible]

౨౫. [illegible]

[illegible]

శ్రీయోగాశ్రమము మునులతోట

[illegible]పల్లె తాలూకా గుంటూరుజిల్లా

ఈవింత చూచారా

కంట్రోలు ధరలకే సరిక్రొత్త సరుకు

పేటెంటుమందులు, స్టేషనరీసామానులు, గృహోపకరణములు లెదరు సూటుకేసులు, హోల్డాలులు, వాటర్ బాటిల్సు, బ్లేడులు మొదలగునవన్నియు దొరకును

స్వామి సన్సు

ఆబిడ్‌రోడ్ — హైదరాబాద్ దక్కన్

క్రిష్ణానిమాక్ హేర్ ఆయిల్

[illegible]

ఈ తైలము సువాసన [illegible] కండ్లకు చలువ [illegible], నిద్రలేమి, వెంట్రుకలురాలుట, [illegible] [అనగా బట్టతల, చుండు మొదలగు దుర్గుణములను పోగొట్టి వెంట్రుకలు మృదువుగను గుబ్బగను, ఆకర్షణీయముగా పెరుగుటకుపకరించును.] ఈ తైలము ప్రత్యేకముగా బట్టతలయున్నవారు కూడా వాడినచో ఒక నెలలోపల వెంట్రుకలు ఆకర్షణీయముగా వచ్చును. ఈ తైల లేపనమున పయసు మించినవారుకూడ నవయువ్వనులవలె గనుపింతురు.

క్రిష్ణా అండ్ బ్రదర్సు [illegible], హైద్రాబాదు-దక్కన్.

హైదరాబాదు హిందూపార్క్ లో
గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము.
సికింద్రాబాదు తేదీ ౨౩ ఆగష్టు ౪౪

శ్రీ కొండ రామారావు గారి
అధ్యక్షోపన్యాసము

అయ్యలారా,

వార్షికోత్సవము చూడగా ... గ్రంథాలయమును స్థాపించినట్లును. ... గ్రంథాలయములో ౧౫౩౩ గ్రంథాలు కలవనియు ... రూ ౨౦౦ విలువగల ౧౫౦ గ్రంథములు ... గ్రంథాలయ సంఘము ... సంవత్సరములో ... గ్రంథములను ... గ్రంథాలయము చాలా అభివృద్ధి గాంచినదనియు ... గ్రంథాలయములు ... బాగుగా పనిచేయుచున్న దనియు ... మీకు పూర్వకముగా అభినందించుచున్నాను,

[illegible]

గోలకొండ గ్రంథాలయము
ప్రజాశక్తి కార్యాలయం
ప్రచురణలు

కార్యాలయం:- ప్రజాశక్తి బెజవాడ

౧ తరిమ్యాకం- కర్త, [illegible] రామకృష్ణ గారు పుటలు ... వెల ౪ అణాలు ఇది చిన్న నవలనాటిక. ... చక్కగా ... నాటిక. ... సామాన్య ప్రజలకు అర్థమయ్యే రీతిలో ... సాధారణముగా ఉండేది.

౨ ఆరోగ్యరత్నం- కర్త, దువ్వూరి అనంత అమ్మక [illegible] రావుగారు. పుటలు ... [illegible]

[illegible]

నేటి భారతదేశ పరిస్థితి ఇంత చక్కగా తెలిపియున్నారు అంతటోపాటు రష్యాభూలోక స్వర్గం అని వర్ణించిన [illegible] జనానా రాక్షసి అనియు వ్రాసినారు- నాజీ పిశాచి అని ఫాసిస్టుభూతములని వ్రాసి వర్ణించి యుంటే బాగుండేది

నేలము అమ్మకము

౧౦-౯-౪౪ తేదిన షాద్‌నగరునందు యాక్షిదిబి వేలము ద్వారా అమ్మక ను చేయుదుము.

౧ ఎ ౪ జర్మన్ రైస్‌మిల్లు ౪౧౪౧పా ర్టు మెంటులు, ప్యాడీ సపరేటర్ తో సహా

౨. ఒక మార్షల్ లోకో టైప్ ౧౬౸౧౮ పోర్టబుల్ స్టీ ప్లాంటు (ఇంజన్ బాయి లర్) ఒకొక్కచదరపు అంగుళానికి౧౨౦ పౌండ్ల ప్రెషర్ గలది.

వివరములకు వ్రాయుడు

ఆంధ్ర మిల్ స్టోర్స్
౨/౪౭౬-౩౭. రాణిగంజ్, సికింద్రాబాదు

వెఱ్ఱివెంగళప్ప కవిత

రాజాబహద్దరు వెంకటరామారెడ్డిగారికి ఈ రాష్ట్రములో ప్రముఖనిజాంకొత్వాలు పుంకేరు చిత్రమైన పనులు గాకంటారు. వారి పేరు నిజాం రు దక్షతనాగరికులుగా, నిరక్షరకుక్షులుగా వుంటారు ఇటీవలనే వారి రత్నోత్సవమయింది, ఇప్పుడు రాజాబహద్దరు చాలామంది అంటారు, కాని వీరిని కొత్వాలు వెంకటరామారెడ్డి అంటారు. కొత్వాల్ సాహెబ్ అంటే యిప్పటికిన్ని చాలామంది రాజాబహద్దరే అని అనుకొంటారు.

... ...

కొత్వాల్ సాహెబ్ ఇటీవలనే ఒక వాడు నర్సు మాటాడుతుంటే విని వెళ్లిపోయినాడు బాటలో ఇద్దరు ముసల్మానులు మాట్లాడుకొంటున్నారు "అక్కే అతడు పాతకొత్వాల్ రా, హిందువైనా చాలా న్యాయపరిపాలన చేసినాడు నాకోసం మారు గొప్పఉపకారం చేసినాడు." కర్యాతవారుమొదలు నడిచినారు. నేను నాయింట్లోకి

... ...

కొత్వాల్ సాహెబ్ సత్యవ్రతముమ ఆస్వాదించు [illegible]

రాజాబహద్దరుగారికి ౧౫౦ రూకలిస్తు [illegible] దానిలో మూడవవంతు దానాలకు మరి మూడవవంతు తన ఇంటి నౌకర్లకు సాయంపాలవుతుంది. చాలామంది నౌకర్లందుకోఅలాంటే ఒక్కళ్లకు సేవచేసుకు కేలచేస అని అన్నాడట నావంటి వృద్ధమనిషి– ఇక్కడ అడేకంటు జరుగుతుంది కొత్వాల్ సాహెబ్ ఇంతమందొందుకు వీరికంతా వివాభవనం అనాథాలయమా? లేక దుర్బలశరణాలయమా?(Home for the disabled) అనేకసులంటే వీకేమి తెలుసునయ్యా అనిఅంటూను పురోగనాకు "మా నౌకర్లనికరాని నాకే ఇవ్వండి– ఆ యీమంది తో ఇదేపని చేయించి మిగతా వారంతా డిస్మిస్ చేస్తాను" అని అన్నాను "నేను సాందే కీలావాజ్జూల్ నౌకర్ల నికరానికేస్తే నీవు నాయింటి నౌకర్ల నికరాని చేసే పురుడ వైనావా?" అని దబాయించినాడు– ఇక లాభంలేదని ఆనమయంలో ఆకన్ని వేధించడంకాని నేను వేధపడడం కాని చాలించుకొన్నాను.

... ...

[illegible]

[illegible]

... ...

[illegible]

మాకు తాళిత్యాలతో ఇంకరోష్ట్రయున్నా తాళిత్య బలే హుషారుగానీ ఏ పెద్ద సిఫారస్ ఒక్కటి కూడా ఉన్నట్టు దాఖలా కానరాదు. అందుచేత బద్దా తీసుకొనేనానికి కలంవట్టి యీవిధంగా వ్రాసినాను మంచిచేసినానా లేదా? ఏమంటారు? వరోకమా రు ఇంకొ వ్రాస్తుకూడంటి తాళ – రూమీరుమూ, చూచుకోండి–

— —

గోలకొండపత్రిక
Golkonda Patrika

The only Popular Paper that reaches the masses in the Dominions
BEST MEDIUM FOR ADVERTISEMENT:

Vol 19 — No 33 | Published on every Monday and Thursday. Hyderabad-Dn. | 31—8—1944

భాషాసేవయే రాష్ట్రసేవ

ధనికుల ద్రవ్యము సరస్వతీపూజకే ప్రధానముగా వినియోగము కావలెను

౨౧ వ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ ప్రారంభోత్సవమును జరుప నియమింపబడిన శ్రీ సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారి ఉపన్యాసము

సింగరేణి, కాలరీస్ ఆగస్టు ౨౮-

[illegible]

[illegible]